

Fazenda Securities AS
Postboks 1421 , Vika
0115 OSLO

VÅR REFERANSE
21/14259

DERES REFERANSE

DATO
21.12.2022

Tilsynsrapport fra tematisyn knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering

1. INNLEDNING

Finanstilsynet har gjennomført et tematisyn i Fazenda Securities AS (heretter omtalt som Foretaket) knyttet til Foretakets tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, jf. lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvv.).

Finanstilsynet varslet i brev datert 4. januar 2022 en temaundersøkelse i alle norske verdipapirforetak som ikke også er bank, og ba om at foretakene i forbindelse med den årlige rapporteringen knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering KRT-1189 vedla foretakets virksomhetsinnrettede risikovurdering (jf. hvvl. § 7), foretakets rutiner (hvv. § 8) og foretakets plan for opplæring av ansatte (jf. hvvl. § 36).

Finanstilsynet varslet i brev datert 15. mars 2022 tematisyn i Foretaket. Foretaket oversendte redegjørelser og dokumentasjon knyttet til tematisynet i brev datert 23. mars, 28. april og 9. mai 2022.

Foretaket mottok Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport den 3. oktober 2022. Foretaket ga sine kommentarer til Rapporten i brev datert 10. oktober 2022 (Tilsvaret).

2. VIRKSOMHETSINNRETTET RISIKOVURDERING OG KUNDETILTAK

2.1 Rettslig utgangspunkt

Foretaket har konsesjon til å tilby investeringstjenestene som nevnt i verdipapirhandelloven (vphl.) § 2-1 (1) nr. 1, 5 og 7, samt de tilknyttede tjenestene nr. 3, 5 og 6 som nevnt i vphl. § 2-6 (1).

Det følger av hvvl. at rapporteringspliktige, herunder verdipapirforetak, plikter å gjennomføre tiltak for å forebygge hvitvasking og terrorfinansiering. Foretaket skal ha en risikobasert tilnærming, og skal identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til sin virksomhet, jf. hvvl. §§ 6 og 7. Minimumskrav til risikovurderingen fremgår av hvvl. § 7. Risikovurderingene skal dokumenteres, holdes oppdatert og stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten, jf. hvvl. § 7 (5).

Foretaket plikter å ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter bestemmelser gitt i eller i medhold av hvitvaskingsloven, jf. hvvl. § 8 (1). Rutinene skal tilpasses virksomhetens art og omfang, jf. hvvl. § 8 (2).

Det fremgår av hvvl. § 9 at rapporteringspliktige skal gjennomføre kundetiltak etter hvvl. §§ 10 til 20 og løpende oppfølging etter hvvl. § 24 på grunnlag av en vurdering av risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Plikten til å gjennomføre kundetiltak følger av hvvl. § 10. Kundetiltak skal ifølge hvvl. § 11 gjennomføres før etablering av kundeforholdet og før utføring av transaksjon, jf. hvvl. §21. Kundetiltak for fysiske og juridiske personer følger av hvvl. §§ 12 og 13. Reelle rettighetshavere skal identifiseres, jf. hvvl. §§ 14 og 12 (3).

2.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

Foretaket har ikke hatt en virksomhetsinnrettet risikovurdering knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering. Foretaket utarbeidet denne lovpålagte vurderingen først etter at Finanstilsynet etterlyste denne i mars 2022.

Finanstilsynets har bedt om og gjennomgått Foretakets tiltak knyttet til fem av totalt 12 kunder. Gjennomgangen har inkludert dokumentasjon på kundetiltak gjennomført i forbindelse med opprettelse av kundeforholdene og løpende/periodiske kontroller. Finanstilsynet kunne ikke se at Foretaket for disse kundene har gjort undersøkelser av midlenes opprinnelse. Det forelå heller ikke dokumentasjon på søk i sanksjonslister.

Foretaket viste til at de kun har norske kunder bosatt i Norge og derfor har sjekket kundenes eierforhold og andre opplysninger på internett, særlig gjennom proff.no og bizweb.no og åpne søk på internett. Foretaket opplyste at ingen av kundene har hatt en struktur som tilsier at varsellampene lyste.

Foretaket opplyste videre at det har kjøpt inn et nytt systemet som har gitt en betydelig grundigere vurdering av kundene og hvor de også sjekkes mot sanksjonslistene.

Det var Finanstilsynets foreløpige vurdering at Foretakets arbeid med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering har vært mangelfullt, jf. hvvl. §§ 6, 7 og 9. Forsvarlig risikovurdering av virksomheten og kundene er en grunnleggende forutsetning for Foretakets arbeid med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Risikovurderingen er også en forutsetning for hensiktsmessige rutiner, jf. hvvl. §8 (1), og kundetiltak etter hvvl. §§ 10 til 20.

2.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket understreker at siden Foretaket kundekrets er begrenset og samtlige er norske selskaper Foretaket kjenner godt gjennom kundeforhold over tid, er den reelle hvitvaskingsrisikoen begrenset, og det vises til forholdsmessighetsprinsippet i risikovurderingen i hvitvaskingsloven § 7 fjerde ledd. Foretaket tar imidlertid til etterretning at Foretaket ikke har undersøkt opprinnelsen til kunders midler. Dette er nå rettet opp og blir sjekket via det nye systemet. Samme applikasjon gjennomfører også søk i sanksjonslister. Foretaket vil sørge for at de undersøkelsene som gjennomføres blir dokumenterbare i ettertid, og har oppdatert rutinene slik at dette fremgår klart.

2.2 Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet tar Foretakets tiltak til etterretning.

Finanstilsynets finner det kritikkverdig at Foretakets arbeid med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering har vært mangelfullt, herunder at Foretaket på tidspunktet for tilsynet ikke hadde utarbeidet en virksomhetsinnrettet risikovurdering, at Foretaket ikke kunne dokumentere en risikobasert tilnærming til hvitvasking og terrorfinansiering, jf. hvvl. §§ 6, 7 og 9.

3. OPPLÆRING

3.1 Rettslig utgangspunkt

Det følger av hvvl. § 36 at rapporteringspliktige skal sikre at ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket, gis opplæring slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelser etter hvvl. og i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering. Opplæringen skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres

Finanstilsynet har i sin veileder til hvitvaskingsloven (rundskriv 8/2019) uttalt at hva som er tilstrekkelig vil avhenge av flere forhold, herunder produkter og tjenester som tilbys, størrelse på foretaket og risikoeksponering. Opplæringen må tilpasses den enkelte ansattes ansvar, oppgaver og rolle. Finanstilsynet anser det nødvendig at nyansatte får tilstrekkelig innføring ved oppstart av arbeidsforholdet. Hvilken oppdatering som er nødvendig utover dette vil bero på rettsutvikling, nye interne rutiner, nytt risikobilde mv. Oppdateringen bør uansett skje med jevne mellomrom for å sikre vedlikehold av kunnskapen. Foretaket skal kunne dokumentere etterlevelse av opplæringsforpliktelsene. Etter Finanstilsynets syn innebærer dette at foretaket bør ha en opplæringsplan e.l., og at de kan dokumentere innhold og gjennomføring.

3.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

Ved innsendelse av dokumentasjon 21. januar 2022 vedla Foretaket sin Rutine for opplæring og testing av ansatte. Rutinen fastslo hva de ansatte skal ha nødvendig kunnskap om, herunder punktet "*Markedsmisbruk og hvitvasking*". Det var ingen beskrivelse av hvordan opplæring skal foregå, innhold eller frekvens. Foretaket hadde heller ikke fremlagt dokumentasjon på gjennomført opplæring.

Da det ikke forelå noe dokumentasjon på opplæring var det Finanstilsynets foreløpige vurdering at Foretaket ikke oppfylte kravet i hvvl. § 36.

3.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket opplyser at det gjennomførte hvitvaskingskurs gjennom ekstern rådgiver ved årsskiftet 2020/2021 for alle ansatte og viste til vedlagt dokumentasjon. Foretaket opplyser videre at det har ikke vært nyansettelser eller endring av produkter som selskapet selger siden kurset ble gjennomført. Foretaket viste videre til vedlagte oppdaterte rutiner som hensyntar Finanstilsynets kommentarer.

3.4 Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet tar dokumentasjonen til orientering. Finanstilsynet påpeker at det for å kunne dokumentere etterlevelse er hensiktsmessig å både ha en konkret plan for gjennomføring og oversikt og dokumentasjon på gjennomførte aktiviteter.

For Finanstilsynet

Roy V. Halvorsen
seksjonssjef

Leif Roar Johansen
senior tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.